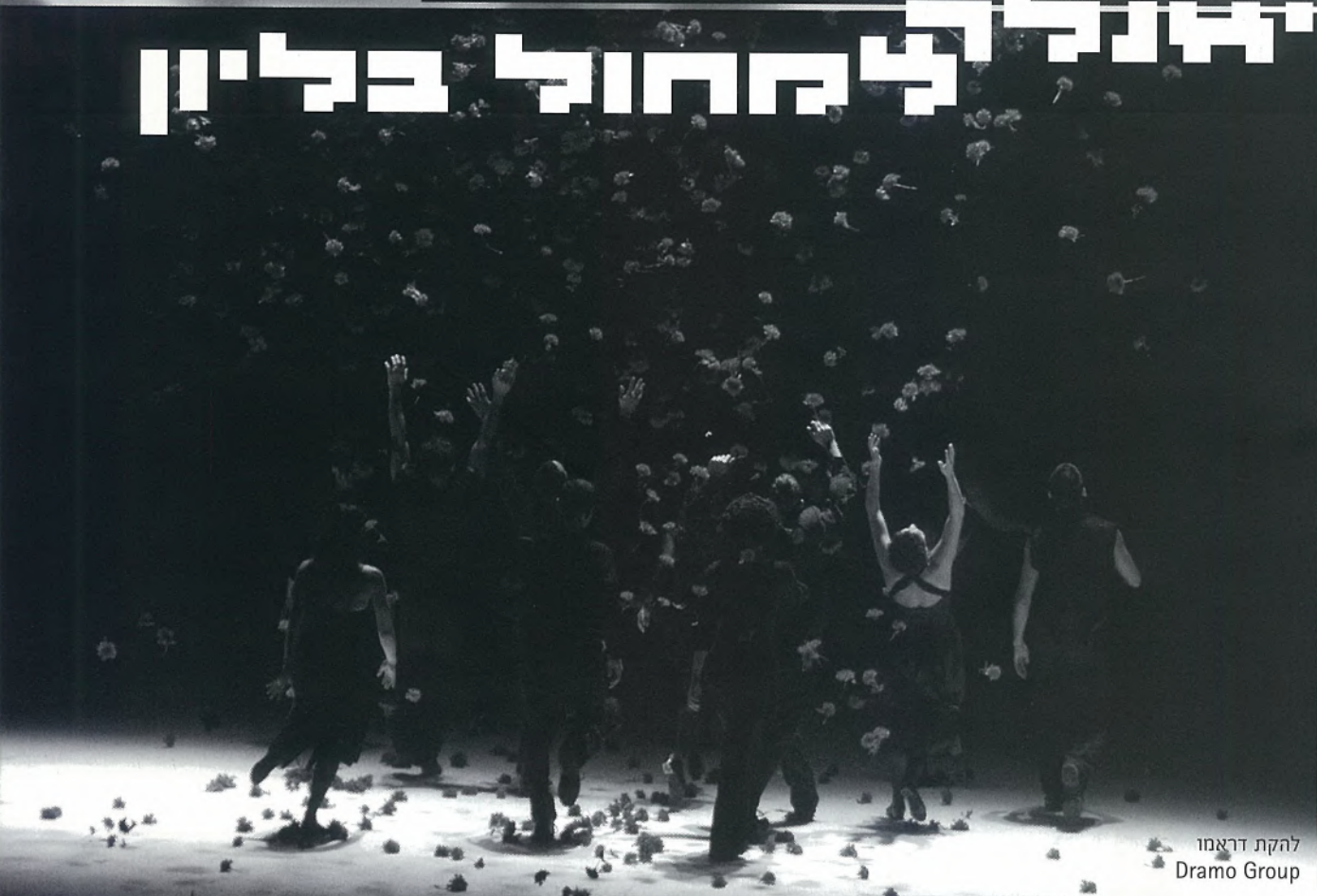

אורה ברפמן

הביאנלה לחחול בליון

להקת דראמו
Dramo Group

אורה ברפמן - לשעבר מבקרת מחול של העיתונים "כל בו", "דבר", ובשבע השנים האחרונות מבקרת מחול של "ג'רוסלם פוסט". יוצרת ובמאית הסרט הדוקומנטרי "ברגליים יחפות" (1993), על עבודתה של שרה לוי-תנאי.

נמנע מבחירות המזוהות עם עמדה אליטיסטית מובהקת, גם משיקולים של פוליטיקה מקומית, ולכן אינו פונה לקהל אנין בלבד. דארמה משתדל לספק מגוון רחב של טעמים ולשם כך הוא מרבה בנסיעות תחקיר לאזורי הנושא הנבחר. ברור כי טעמו האישי משתקף בבחירה ולכן נדיר שלהקות בלט לוקחות חלק בפסטיבל; לעומת זאת, מופעי מחול בידורי, המאופיינים בחילופי תלבושות מרהיבות ובריבוי משתתפים, מוצגים בכל ביאנלה, בעיקר מעל במת האמפיתיאטרון הרומי, שאליו נשאבים אלפי צופים. השנה, היו אלה ארבע להקות המייצגות שניים מהקרנבלים המסורתיים והחשובים בדרום-אמריקה: הקרנבל בברנקילה [Barranquilla] שבקולומביה וקרנבל אורורו [Ouroro] שבבוליביה. התכנים בשני המקרים שאובים מהמסורת התרבותית המקומית, שנוצרה לאור התמורות ההיסטוריות והם משקפים את המרקם התרבותי של עמים אלו. במחצית הראשונה (מתוך שלושת השבועות של הפסטיבל) שבה נכחתי, הסתמן חתך מייצג של הקו האמנותי של הפסטיבל. מחד, לקחו חלק בקוטב הפולקלורי כאמור לעיל, להקות הקרנבלים שמבוליביה ומקולומביה, כמו גם להקת הפולקלור הלאומית של קובה. להקה זו הוקמה ב-1962 בעקבות גל להקות פולקלור לאומיות, שצצו במיוחד באזורי ההשפעה של משטרים קומוניסטיים, ומטרתם היתה לבסס זהות לאומית. לקוטב זה שייכת גם להקת Tijeras De Ayacucho מפרו, ששבתה את לבי. בלהקה לקחו חלק ארבעה גברים מוצקים ונמוכים, בעלי חזות רצינית, שמוצאם מהרמות הגבוהות של הרי האנדים. הם רקדו את "מחול המספריים", המתואר בכתבים כבר מ-1565, מיד לאחר נפילת ממלכת האינקה. מחול עתיק זה, על כל 300 משפטי הקומבינציות הוירטואוזיות שלו, מועבר מרקדן לתלמידיו הספורים, במשך שנים רבות, עד להסמכתם הרשמית. עד היום, הכנסייה הקתולית אינה רואה בעין יפה את שימור מסורת "ריקוד המספריים", המתאר את התנגדות האוכלוסייה הילידית-אינדיאנית לכוחות הדיכוי התרבותי של הכנסייה, שנציגיה במאה ה-16 היו שליחי האינקוויזיציה. מאחר

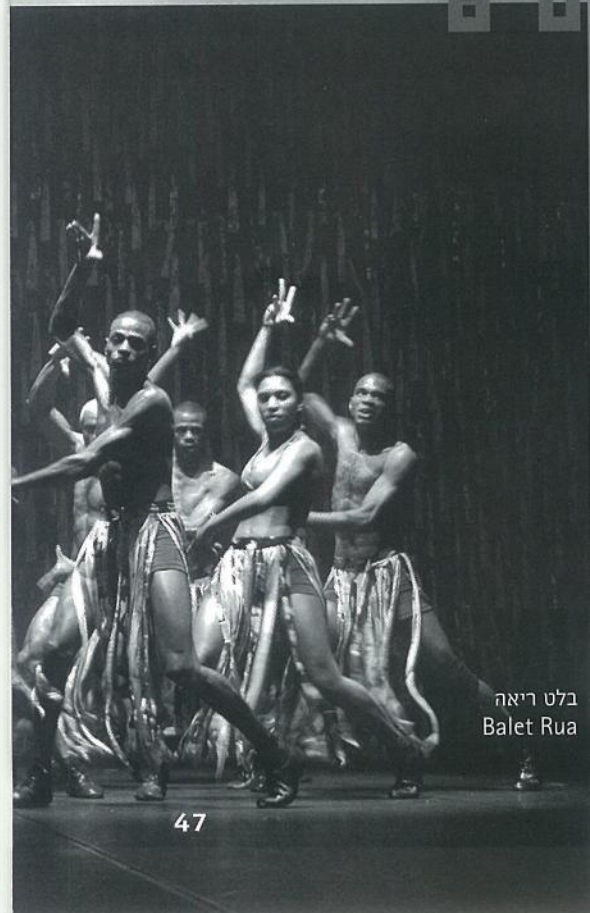
הביאנלה למחול בליון [Lyon] שהתקיימה בסתיו 2002, הוקדשה הפעם לנושא אמריקה הלטינית, כשהכוונה לכל הגוש היבשתי שמדרום לארה"ב, ממקסיקו ודרומה ועד קצה ציולה. המונח 'טרה לטינה' [Terra Latina] המגדיר את גוש המדינות הללו בשפה הלטינית, נבחר דווקא משום שהוא מציג ריחוק מסוים, ומבחינת התקינות הפוליטית הוא רגיש פחות מהגדרות כגון 'אמריקה הלטינית', שלשון הבידול שלה יש מתנגדים רבים.

השנה הגיעו 34 להקות מכתריסר מדינות, לפסטיבל זה, שהוא במתכונתו אחד מפסטיבלי המחול הגדולים והחשובים באירופה. מנהל האמנותי ומייסדו, גי דארמה [Guy Darmet], הוא שבוחר בקפידה מסגרות המאפשרות מבט מעמיק ומרוכז על אזור גיאוגרפי מסוים, כמו, למשל: 'אגן הים התיכון', 'דרך המשי' ההיסטורית או 'טרה לטינה'. יתרונו של פסטיבל נושאי הוא ביכולתו להעמיד תמונת מצב, שלא אחת עולה על סך מרכיביו.

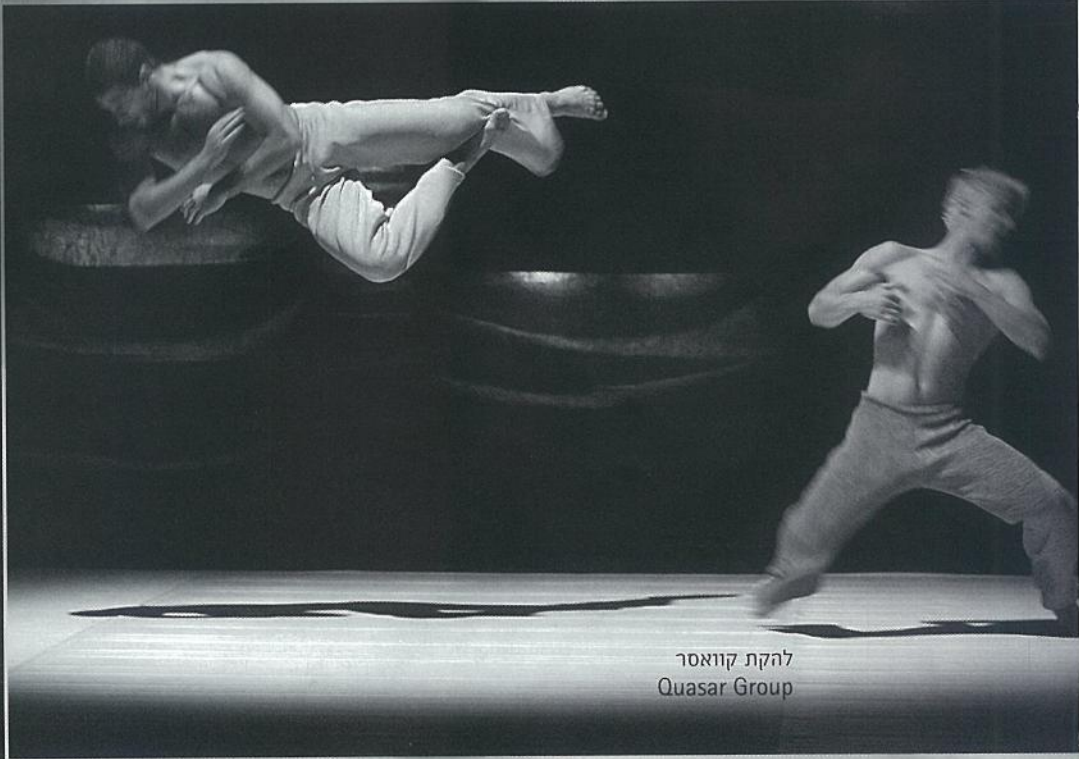
תקציב הביאנלה לשנת 2002 הוא עצום (השנה הוקצבו 4.5 מיליון דולר) והוא המאפשר את הפעילות הקהילתית הנרחבת, שמתלווה לפסטיבל; בלעדיו לא ניתן היה לקיים את מצעד המחולות המסורתיות, שהתנהלה השנה תחת הכותרת: 'מנהר הריו גרנדה אל ארץ האש - הדרך לחירות' ובו לקחו חלק 4500 רקדנים חובבים מהעיר ומהפריפריה. כל המרכזים הקהילתיים באזור מקבלים הדרכה מקצועית וכן תקציב מסוים להפקה ויוצרים יצירה כוריאוגרפית עבור המצעד. בין הקבוצות היותר מרתקות היתה קבוצת זוגות שרקדו טנגו מאופק, במשקפי שמש כהים ובגדים שחורים. התברר כי זו היתה שמחציתה רקדנים עיוורים ומחציתה רואים. פעילות מעין זו היא גם תנאי לתמיכה נוספת בפסטיבל.

מדיניותו האמנותית של גי דארמה נוטה לפלורליזם תרבותי, שבו מתקיים תמהיל קוטבי של מחול, השואב מהשפה האמנותית העכשווית ומעודד יוצרים צעירים מחד, ומאידך, מחול פולקלורי צרוף, כולל מופעים פולקלוריסטיים בעלי אוריינטציה בידורית-ראוונתית. הוא

ישראל לטינה

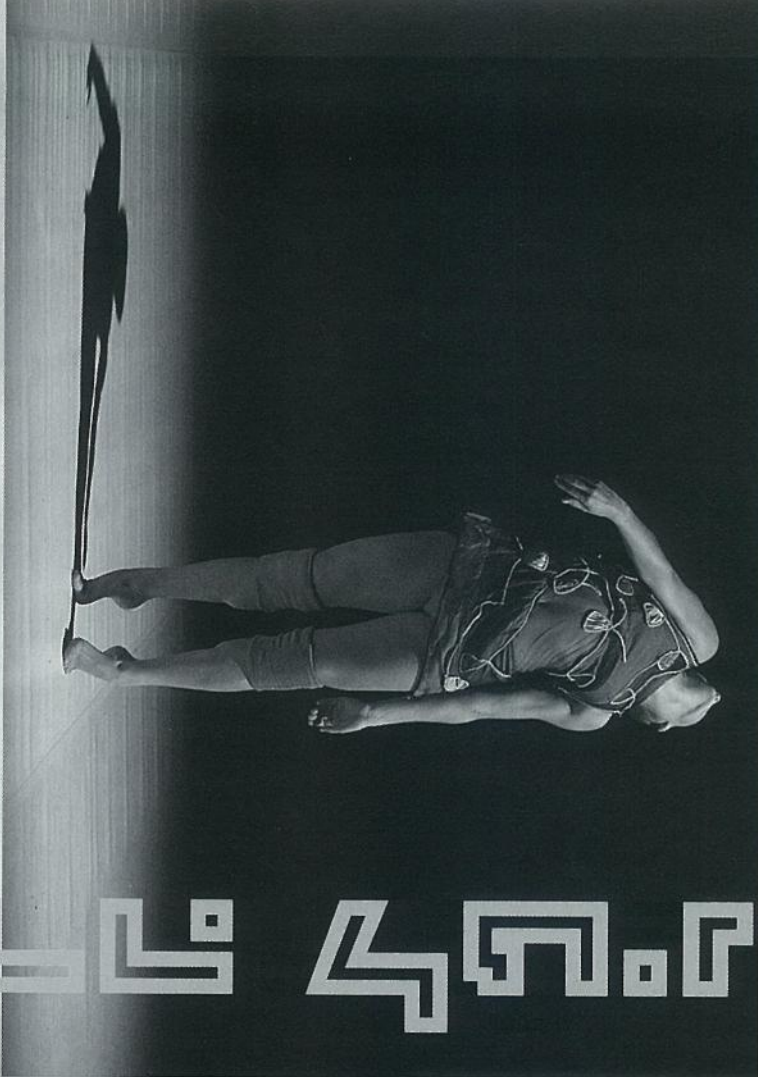

בלט ריאה
Balet Rua

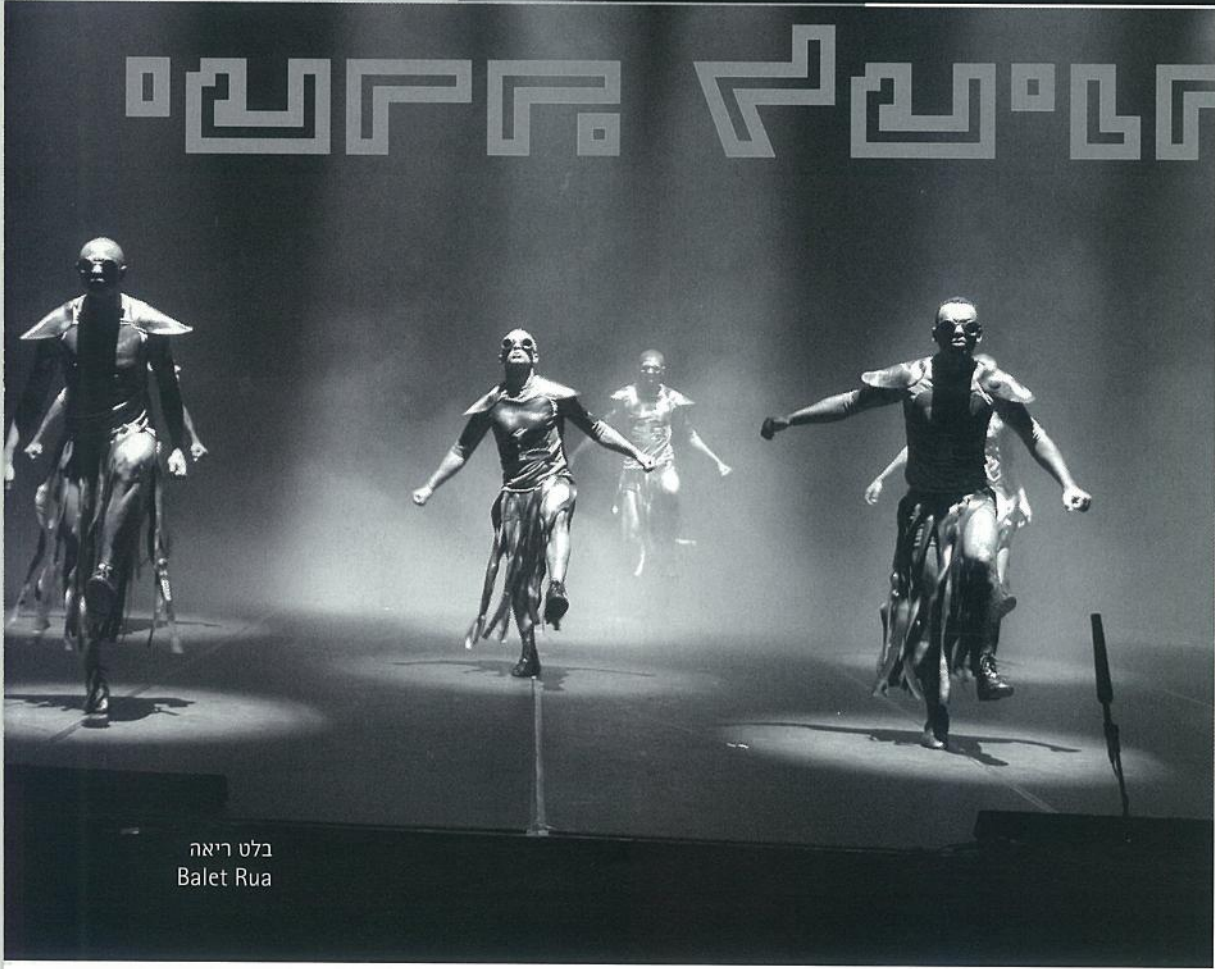
להקת קוואסר
Quasar Group

שהכנסייה הגדירה את המחול כ'ברית עם השטן', נרקד "ריקוד המספריים" והועבר לדורות הבאים בהסתר, במשך מאות בשנים. בגלל איומי הכנסייה הוא אף הוצא רשמית מחוץ לחוק בשנים שבין 1896 עד 1930. דמויות המייצגות את הישות השטנית משתתפות במרבית האירועים הפולחניים בתרבויות העממיות בדרום אמריקה ובמרכזה. בליון אפשר היה לפגוש בהן, למרבית האבסורד, דווקא בלב הממסד, במיסת יום א' שהוקדשה לאמנים בקתדרלה החשובה Cathedral St. Jean. קהל המבקר בכנסייה זו דרך קבע, מדי יום א', מצא אותה גדושה מקיר לקיר באורחים, שצפו בהשתאות באנשי כמורה בדרגות שונות, כשהם מובילים שובל של מעל 150 רקדני קרנבל, רקומי-זהב ומצויצי נוצות,

המספריים

בלט ריאה

בלט ריאה
Balet Rua

המצעד
Le défilé

בתלבושות הייצוג שלהם, ביניהם רקדני להקת הדיאבלה (השטן) [Diabala]; במקום לשמוע מזמורי תהילים המלווים את מוסת יום א'; שמעו בכנסייה את 'מיסה קריאולה' [Missa Criolla] מאת אריאל רמירז [Ariel Ramirez].

נגיעות בנושאים פוליטיים היו, כצפוי, גם בקוטב הנגדי, על סדר יומן של רבות מלהקות המחול העכשווי. להקת דראמו [Dramo] מוונצואלה בחרה ביצירתו של מאהלר 'שיר על מות ילדים' [Mahler's 'Kindertotenlieder'], שם שמעלה מיד את זכרם של קרבנות השואה של תקופת המשטרים הדיקטטוריים, שהיו עד לא מכבר ברבות ממדינות האזור. נושא האנשים 'הנעלמים', אותם אלפים שנחטפו על ידי השלטונות, לא זכו למשפט ונרצחו בעינויים, בא לביטוי גם בעבודתה החדשה של מאגי מארן [Maguy Marin]. מארן אף נוגעת בנושא הניצול הכלכלי, התרבותי והחברתי של אוכלוסיות דרום אמריקה, לצד העושר האנושי שלהן.

שתיים מהלהקות בחרו לעסוק בסגנון חיים; האחת היא באלה רואה [Bale Rua] מברזיל - להקת היפ-הופ, המורכבת מגברים שריריים ובחורה אחת. לפני שהפכו לרקדנים, עסקו חברה בעבודות כפיים מזדמנות, עד שהתמזל מזלם לעזוב את הרחוב. השנייה היא לה סברה [Le Cebra] - קבוצת הומוסקסואלים וטרנסקסואלים מיליטנטים ממקסיקו, חלקם בעלי עבר פעיל בזנות והיתקלויות עם החוק בנסיבות שונות. מייסד הלהקה, חוזה ריוורה [Jose Rivera], היה רקדן ידוע בעל קריירה מזהירה, עד לפני שש שנים, כשבחר להקים את להקתו זו. במסיבת עיתונאים מיהר להתודות על עברו

בזנות, על הקרע הבלתי נמנע עם הסביבה, הקתולית בעיקרה, ועם המשפחה והכנסייה שסירבו לעכל את יציאתו מהארון. ביצירותיו עוסק ריוורה בנושאים הקרובים לקבוצת ההתייחסות שלו, מוקיע פשעי-שנאה, כגון גל רציחות של מעל 150 הומוסקסואלים במקסיקו לפני כעשור, חוסר טיפול הולם בקרבנות איידס כתוצאה ממצוקה כלכלית ועוד.

להקה נוספת בעלת אמירה היתה להקת המחול הלאומית של מקסיקו [National Dance Company of Mexico] שהעלתה מחול רב משתתפים שהתייחס לסרט המדע הבדיוני הראשון 'המסע לירח' [El Viaje a La Luna] שביים ג'ורג' מלייה [George Melies] בדיוק לפני מאה שנים. רקדנים מצוינים, תזמורת על הבמה, אמצעי תאורה רבים ומגוונים והכוריאוגרף ראוּל פארו [Raul Parro], שניחן בדמיון פורה, העניקו למחווה האמנותית הזאת עומק, הומור ועניין רב, ובאמצעים בני זמננו, יצרו חוויה ששחזרה את רוחה של תחילת המאה הקודמת. להצלחה רבה ביותר זכתה הלהקה האנרגטית קוואסר [Quasar] מברזיל, שהפגינה רפרטואר עשיר של תנועות, קפיצות, סחרורים, גלגולים ונפילות מרשימות, עם שרקדניה שומרים על חן לא מבוטל. מה גם שהמוסיקה הברזילאית התוססת שליוותה את העבודה הלמה את האנרגיות ואת הזרימה החושנית של הרקדנים.

בעוד שנתיים יקיים דארמה את הפסטיבל האחרון בניהולו. הנושא טרם נקבע סופית, אך דארמה מבקש לטפל בנושא אירופאי מסוים, מזוית ראייה אישית. זה יהיה כנראה הפסטיבל האישי ביותר שלו, אם לא יחזור בו.

והיא לא תהיה אף פעם

להקת המחול הלאומית של מקסיקו
National Dance of Mexico